

KAÜ İİBF DERGİSİ * CİLT: 3 * SAYI: 4 * YIL: 2012
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ, İKTİSADİ ve İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ
KAFKAS UNIVERSITY, JOURNAL OF ECONOMICS and ADMINISTRATIVE SCIENCES FACULTY
<http://iibfdergi.kafkas.edu.tr/>

(1)
**ALTERNATİF DEĞERLENDİRMEDE ÖĞRETMENLERİN
KANAAT NOTU KULLANIM KRİTERLERİ
(KARS İLİ ÖRNEĞİ)**

TEACHERS' FINAL GRADE POINT USING CRITERIA

Doç. Dr. Ali Osman ENGİN

Kafkas Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

aosmanengin@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Ali Osman ENGİN

Kafkas University

Faculty of Education

Betül İNCİ

Sınıf Öğretmeni

Milli Eğitim Bakanlığı

Betül İNCİ

Classroom Teacher

Republic of Turkey Ministry of National Education

Makaleyi çevrimiçi görüntülemek için QR kodu okutunuz.
Scan QR Code to see this article online

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, alternatif değerlendirmede kanaat notunun hem öğretmenler hem de öğrenciler gözündeki belirleyici kriterleri belirlemek, değerlendirmek, karşılaştırmak ve elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler geliştirmektir. Araştırmanın örneklemini 2008 – 2009 eğitim – öğretim yılında Kars Merkez İlköğretim okullarında ikinci kademeye devam eden öğrencilerden ve bu okullarda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmanın birinci bölümünde, konumuzla ilgili teorik boyut üzerinde durulmuş ve daha sonraki bölümlerde ise, belirlenen araştırma problemi ve alt problemlere dayalı olarak hazırlanıp uygulanan anket maddelerinin cevaplarından oluşan grafik değerleri yüzdelik oranlar şeklinde değerlendirilerek problem sorularımıza cevaplar aranmıştır. Araştırmanın son bölümünde de elde edilen verilere dayalı olarak uygun önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ölçme, değerlendirme, Kanaat notu, ölçmede yeni yaklaşımlar.

ABSTRACT

The aim of this study is trying to define, evaluate, compare the criteria of final grade perceived and appreciated by the teachers and students and develop some suggestions depending on the data. The sample and the participating ones of the study are the choosen second level primary school students and their teachers in the academic year of 2008 – 2009.

In the first part of the study, we studied on the literature related to the subject and in the other parts, we tried to evaluate the answers of the questionnaire questions prepared and applied with the help of research problem by forming the data such as graphics and the results in percentage rates. In the last part of tje study, we tried to suggest some useful suggestions depending on the research data.

Keywords: Measuring, evaluating, final grade, new approaches in measuring.

1. GİRİŞ

Tekamül ve gelişme adına toplumsal değişimin temel gereksinimleri arasında en öncelikli olanlardan birisi; şüphesiz iyi eğitilmiş ve kaliteli insan kaynaklarıdır. Rekabetin ön plânda olduğu günümüz toplumlarında üretim ve tüketim arasındaki dengenin korunması, üretim faaliyetlerinde pazar paylarının kaybedilmemesi için, yeni bilgi teknolojilerine ulaşım ve kullanım, halkla ilişkiler, yeni pazar payları elde etme ve etkili yönetim anlayışı konularında yeterli donanımına sahip çalışanlara sahip olunması gerekmektedir. Bunun için sürekli meslek içi eğitim ve öğretim etkinliklerinin düzenlenmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Davranışçı öğrenme yaklaşımına göre eğitim; bireyin kendi yaşantı, tecrübe ve deneyimleri yoluyla ona, yeni bir davranış kazandırma, önceden edinilmiş olumsuz bir davranışı değiştirme ve yarım kalmış bir davranışı geliştirme sürecidir, daha kısa bir ifadeyle; bireyin kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1982:13). O halde eğitimi insanda kendi isteğiyle değişiklik meydana getirilmesi süreci olarak tanımlanabilir. Dirik ve canlı olan bu sürecin en can alıcı noktası ise, sonuçta eğitim ve öğretim hizmeti alan kişilerin durumlarında meydana gelen değişimin tespit edilmesi ve eksik kalan yönlerinin tamamlanıp öğrenme başarısını ifade eden kalitenin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması ve hedeflenen başarının akredite edilmesi zorunludur. O halde öncelikle “Ölçme ve Değerlendirme” kavramları üzerinde durulması gerekir.

2. PROGRAM GELİŞTİRME VE ÖLÇME DEĞERLENDİRME BİRİMİ

Günümüzde toplumlar mevcut konumlarından daha ileride olabilmek için iyi eğitilmiş kaliteli insan kaynaklarına ihtiyaç duyarlar. Aynı şekilde şirketler aynı işi yapan rakipleriyle rekabet edebilmek için çalışanlarını halkla ilişkiler ve müşteri memnuniyeti

kapsamında sürekli eğitime tabi tutmak zorundadırlar. İnsanlar hayatları boyunca sürekli olarak kendilerini geliştirmek için eğitilme ve yeni bilgi teknolojilerinden istifade etme ihtiyacı içerisindeyler.

Davranışçı yaklaşıma göre eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk,1982:13). Eğitim ve öğretim etkinlikleri sonunda, sürece dahil olan kişilerin durumlarında meydana gelen değişimin tespit edilmesi ve eksik kalan yönlerinin giderilip eğitimde kalitenin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması ve başarının akredite edilmesi zorunludur.

3. ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME

3.1. Ölçme Nedir?

Ölçme geniş anlamıyla; odaklanılan herhangi bir niteliği gözlemlenmesi ve gözlem sonucunun sayılarla yada başka sembollerle ifade edilmesidir. Eğitimde ölçme ise; eğitim hizmeti alan bireyde meydana gelen davranış değişikliklerini belirlemek için kullanılan araç ve gereçlerle elde edilen sonuçlar olarak ifade edilebilir.

Ölçme, herhangi bir araştırmaya bir veya birden fazla katılımcı hakkında bir niteliğin, niceliğini yada derecesini saptama ve sayısal olarak ifade etme işidir (Oğuzkan, A. F.,1981). Başka bir ifadeyle belli bir alan yada konudaki, gelişme ve başarının, uygun araçlar ve yöntemler kullanılarak sayısal sembollerle belirtilmesidir (Turgut, M. F., 1993). Ölçme, objelerin, bireylerin belirli bir özelliğe sahip oluş derecelerini belirtmek için, belirli kurallara uyarak sembolik değerler verme işlemidir (Kaptan,S., 1981). Öğretmenlik Meslek Dersleri Sözlüğünde de; ölçme, bir birimi kullanarak, bir varlığın bu birime göre farkını bulmadır. Kısacası ölçme; en, boy, hacim, süre gibi nicelikleri, kendi cinsinden seçilmiş bir birimle karşılaştırıp, kaç birim geldiklerini belirtmektir. Sonuçta anlaşılacağı gibi ölçmeyi, varlık ve objelere ait özelliklerin, uygun ölçme araçları kullanarak, kabul edilen

bir birim cinsinden sembollerle ifade edilmesi şeklinde tanımlayabiliriz.

3.2. Ölçme Çeşitleri:

Ölçmek istediğimiz niteliklerin ölçülmesi, dolaylı (endirekt) ve dolaysız (direkt) olmak üzere ikiye ayrılır. Elde edilen sonuç kullanılan ölçüm aracının özelliğine göre mutlak (kesin) veya bağlı (izafi) olabilir.

Dolaysız Ölçme: Ölçülecek değişkenin doğrudan gözlenmesi ve izlenmesi sonucu yapılan ölçmeye temel yani dolaysız/doğrudan ölçme denir. Burada dolaysız gözlem yapılabildiğinden, ölçülen değişkenler somuttur.

Dolaylı Ölçme: Ölçülecek değişkenin doğrudan gözlenemediği durumlarda bu ölçme türüne başvurulur. Dolaylı ölçme, herhangi bir değişkenin başka bir değişken yardımıyla ölçülmesidir.

Göstergeyle ölçme: Bir değişkenin başka bir değişken yardımıyla ölçülmesidir.

Türetilmiş ölçme: ölçmek istediğimiz değişken üzerinde bir ölçme işlemi yapmadan, bu değişkenle diğer değişkenler arasındaki bir bağıntıdan faydalanarak elde edilen ölçümlerdir (Tan,2009:3).

4. BİLİNMESİ GEREKEN ÖLÇME

“Ölçme basit olarak, ölçülen niteliklerin aralarındaki ilişkileri (büyüklük-küçüklük gibi) koruyacak şekilde bu niteliklere sayı ve sembollerin atanması işlemleri olarak tanımlanabilir. Öğrencilerin boy uzunlukları ölçülüyorsa, boyu uzun bir öğrenciye atanan bir sayı, boyu kısa bir öğrenciye atanan bir sayıdan daha büyük olmalıdır. Benzer bir şekilde belirli bir ölçme hatası olsa bile az İngilizce bilen bir öğrenciyle, çok iyi İngilizce bilen bir öğrenciye atayacağımız İngilizce başarı puanları aynı olmamalı, çok iyi İngilizce bileninin puanı daha fazla olmalıdır. (Tan,2009:3)”.

Linn ve Gronlund (1995), ölçmeyi belli bir özelliğe, bir bireyin sahip olma derecesini sayısal olarak betimleme şeklinde

tanımlamaktadır. Linn ve Gronlund'a göre ölçme "Ne kadar?" sorusunu cevaplamaktadır. Özgüven (1994) ölçmeyi herhangi bir çoklukta belirli bir birimden kaç tane olduğunu saptama süreci olarak tanımlamaktadır. Çok basit olarak ölçme, nitelikleri niceleştirme işlemidir. Bu tanım dikkate alındığında ölçme işleminin üç aşamayı içerdiğini söyleyebiliriz:

5. DEĞERLENDİRME KAVRAMI

5.1. Değerlendirme Nedir?

Değerlendirme, ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma sürecidir (Turgut, 1984). İşman'a göre ise değerlendirme ölçülen nesnenin yada niteliğin hangi özellikte olduğu konusunda karar verme yada yargılama işlemidir.

Değerlendirme bir yorumlama işidir. Bunun için de yorumlanacak verilere ve bunların yorumlanmasını sağlayacak ölçütlere (dayanaklar) ihtiyaç duyulur. Sonuç olarak değerlendirme; «ölçme yada gözlem verilerini, uygun ölçütlerle karşılaştırmak suretiyle, bazı değer hükümlerine ulaşmaktır.» denilebilir.

5.2. Değerlendirme Türleri:

Değerlendirme yapılış amacına ve kullanılan kritere göre iki grupta incelenebilir:

1.Yapılış Amacına Göre Değerlendirme Türleri: Öğretim programında yapılış amacına göre üç tür değerlendirme vardır (Boom, B.S., J.T. Hastings and G.F. Maduas,1971). Bu değerlendirmeler; *tanımaya yerleştirmeye dönük değerlendirme, *biçimlendirmeye ve yetiştirmeye dönük değerlendirme ve *düzey belirlemeye dönük değerlendirmeler olarak bilinmektedir.

2. Norma Bağlı Değerlendirme Türleri: Bir eğitim programına katılan öğrencilerin başarılı olup olmadığını belirlemek için başarı puanı verme gereği varsa iki tür değerlendirmeden söz edilebilir. Bunlar; mutlak değerlendirme ve bağıl değerlendirmelerdir.

6. EĞİTİM SÜRECİ İÇERİSİNDE DEĞERLENDİRMENİN YERİ

Eğitim süreci insan kaynaklarına yapılan bir yatırımdır. Diğer sektörlerle göre çok daha pahalı ve uzun zaman alan bir yatırımdır. Sonuçları bugünden yarına elde edilemez.

Eğitimle kazandırılmak istenen yeni davranışların beklenen düzeyde öğrenilmiş olup olmadığına karar verebilmek için bazı koşulların yerine getirilmesi gerekir. Önce bu davranışların, geçerliliği ve güvenilirliği yeterli derecede yüksek olan ölçme araçlarıyla ölçülmesine ihtiyaç vardır. Bir kişinin istedik ve beklendik davranışları kazanma başarısı nesnel bir biçimde belirlenmedikçe, başarı veya başarısızlıktan söz edilemez (Özçelik,1998:12).

Etkili ölçme ve değerlendirme sistemi tasarlanabilmesi için ölçme ve değerlendirme kavramlarının bilimsel bir temele dayandırılması gerekir. Eğitim ve öğretim hayatımızda, öğrencilerin başarılarını ölçmek ve öğrencileri gerektiği şekilde yönlendirmek için doğru ve hata payı ihmal edilebilir ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir. Geleneksel ve alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri arasındaki fark sürecin önemini ortaya koymaktadır.

Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri:

- Çoktan seçmeli testler
- Doğru yanlış soruları
- Eşleştirme soruları
- Tamamlama (Boşluk doldurma) soruları
- Kısa cevaplı yazılı yoklamalar
- Uzun cevaplı yazılı yoklamalar
- Soru-cevap

Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri:

- Performans değerlendirme
- Ürün seçki dosyası (Portfolyo)

Kavram haritaları
Yapılandırılmış grid
Tanılayıcı dallanmış ağaç
Kelime ilişkilendirme
Proje
Drama
Görüşme
Yazılı raporlar
Gösteri
Poster
Grup ve/veya akran değerlendirmesi
Kendi kendini değerlendirme

7. ALTERNATİF DEĞERLENDİRME

Geleneksel test yöntemlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede yeterli olmadığı gerekçesiyle alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri geliştirilmiştir ve geliştirilmeye devam edilmektedir. Alternatif değerlendirme yöntemleri geliştirmede esas amaç, sadece kağıt kaleme dayalı testler yerine veya onlarla beraber, özellikle objektif değerlendirme tekniklerine dayalı farklı değerlendirme türlerini üretmektir. Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencinin performansının değerlendirilmesini, farklı yeterlik ve öğrenmelere dayalı olarak yapılmasını amaçlamaktadır. Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini geliştirenler, öğrencilerin sınavlarda sorulan sorulara yönelik performansından çok, gerçek hayat koşullarındaki performanslarının önemli olduğunu savunmaktadırlar. Bu nedenle, alternatif ölçme ve değerlendirmede öğrenci davranışı dolaysız bir şekilde gözlenebilmelidir. Alternatif değerlendirmede daha ziyade öğrencinin performansını somut hale getirme önem kazanmaktadır. Anlaşılacağı üzere, alternatif değerlendirme, öğrencinin bir şeyler yapabilecek düzeyde aktif olması, bunu ortaya koyması, oluşturması, geliştirmesi gibi etkinliklerle ilgilenir.

Eğitimde ölçme ve değerlendirme denilince öğretme sürecinin ve öğrenmenin değerlendirilmesiyle ilgili çeşitli kuramların, araç ve tekniklerin geliştirilmesi anlaşılmaktadır. Öğrenmenin değerlendirilmesi, eğitim sürecinde önemli bir rol oynar ve bu değerlendirmenin verimliliği de büyük ölçüde kullanılacak olan ölçme araçlarının oluşturulmasına ve/veya seçimine bağlıdır.

Okullarda uygulanmakta olan sözlü-yazılı sınavlar, ödevler, sunumlar, projeler gibi ölçme araç ve tekniklerinin geliştirilmesi ölçme ve değerlendirmenin ana konularındandır. Bununla birlikte yukarıda örnekleri verilen formal (programlı) ölçme tekniklerinin dışında informal (programlı olmayan) ölçme tekniklerinin de değerlendirme sırasında, oldukça kritik olan sınıf-içi ve sınıf-dışı aktiviteler de önemli ölçme ve değerlendirme tekniklerindedir. Alternatif değerlendirme tekniklerinden birisi de kanaat notudur. Yapılandırmacı eğitim anlayışıyla birlikte kanaat notunun adı performans değerlendirme veya proje çalışması olarak değişse de; yıllarca eğitim-öğretim faaliyetlerinin içinde varlığını sürekli sürdürmüştür. Kanaat notu öğretmenin inisiyatifinde olan nottur. Çünkü kanaat notu öncelikli olarak öznel bir kavramı temsil etmektedir. Bundan dolayı alternatif değerlendirme tekniklerinin içerisinde sayılması yerinde olacaktır. Çünkü alternatif değerlendirmede öznelliğinde varlığı unutulmamalıdır.

Eğitim ve öğretim etkinlikleri sonucunda yapılan ölçme ve değerlendirme yaklaşımları genellikle öznel arz ederler. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar öznel biçimde değerlendirilmektedir. Öğrencinin öğrenme başarısının değerlendirilmesi, başarıyı ölçen bir veya birden fazla tekniğin kullanılmasını gerektirir. Ancak eğitimde değerlendirme, tek tek tekniklerin bir araya gelmesinden daha fazla bir anlam içerir. Tutarlı bir öğretim sisteminde oldukça kritik bir öneme sahip olan değerlendirme, öğrenme hedeflerinin netleşmesi ile başlar ve belirlenen hedeflerin ne kadarına ulaşıldığının ortaya konulmasıyla da son bulur.

Sınıf içi gözlemler ve bu gözlemlere dayalı değerlendirmeler, öğretimle ilgili verilen kararlarda oldukça önemli roller oynayabilir. Örneğin; konu alanıyla ilgili sorular, anlatılan ders içeriğinin tekrarlanmasıyla ilgili gerekliliği gösterebilir. Sınıf tartışmaları, konu alanıyla ilgili yanlış anlaşılmalara ortaya koyabilir. Bir konu hakkında öğrencilerin aşırı ilgisi, o konuya planlanandan daha çok zaman verilmesini gerektirebilir. Bu ve benzer şekillerde öğrencilerin bireysel olarak gözlemlenmesiyle hangi öğrencinin, örneğin, dilbilgisinde yardıma ihtiyacı olduğu, hangisinin matematik problemlerinde daha fazla alıştırmaya yapması gerektiği, hangisinin okuma sorunlarının giderilmesinin gerektiği ve hangisinin de daha çok motive edilmeye ihtiyaç duyduğu konularında öğretmenin karar vermesi kolaylaşabilir.

Sınıf içerisinde devamlı edinilen öğrenmelerle ilgili kararlar verilmektedir. İşte tüm bu kararların nota dönüşmesi ve yansımaları, kanaat notunun varlığına ve işlerliğine işaret etmektedir. Bu kararların bazıları öğrencilerin sözlü yanıtlarına, bazıları bir hedef davranışın gerçekten yapılıp yapılmamasına, bazıları bir öğrencinin gözlerinde ifadesini bulan farklı bir bakışa ya da sesindeki ton değişimine, bazıları ise sınıf içi davranışlara göre verilebilmektedir. Sonuç olarak kararların geneli, öğretmenin sınıf içerisinde ve sınıf dışındaki yaptığı anlık gözlemlere dayanmaktadır. Bu gözlemlerin tamamı informal tekniklerle gerçekleşmiş olsa da başarılı ve sürdürülebilir bir öğretimde vazgeçilmez faktörlerdir.

Eğitim ve öğretimde başarı seviyesini artırmak için ölçme ve değerlendirmedeki olumsuz yönleri ortadan kaldıracak iyileştirmelerin yapılması önerilmektedir. Mevcut durum analiz edildiği zaman, genel olarak ölçme ve değerlendirmeler ya mevcut duruma, yada geçmişte kalan tutum, davranış ve performansa göre yapılmakta ve buna göre de kararlar verilmektedir. Halbuki ölçme ve değerlendirmenin geleceğe dönük boyutlarının da olması daha kapsayıcı ve geçerli olacaktır.

8. Materyal ve Yöntem

8.1.Araştırma Problemi

Alternatif Değerlendirmede Öğretmenlerin Kanaat Notu Kullanım Kriterleri (Kars İli Örneği)

8.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmamızın amacı, öğretmenlerin objektif ölçme araçları kullanarak değerlendirip, öğrenciye başarı notu veya puanı olarak yansıttıkları kanaat notu için hangi faktörlerin etkili olduğunu ortaya çıkarmaktır. Böylece öğrencilerin bu konuda öğretmenleri ile ilgili yanlış algılarını düzeltmelerine katkı sağlanmış olacaktır. Ayrıca öğretmenlerimizin de bu konuda daha objektif kriterlere dayalı karar vermeleri için duyarlılık ve farkındalık yaratılacağı düşünülmektedir.

8.3. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, 2008 – 2009 eğitim ve öğretim yılında Kars merkez ilköğretim okullarının 2. Kademesinde okuyan öğrenciler ve aynı okullarda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Bu çalışmada evrenin tümüne ulaşma şansımız olmadığından, random usulü rastgele seçilen 4 ilköğretim okulunda öğrenim gören 200 öğrenci ve seçilen ilköğretim okullarında görev yapan 20 öğretmen örneklem grubu olarak tespit edilmiştir.

8.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmamız, ulaşabildiğimiz örneklem ve anket maddelerimiz çerçevesinde onlardan elde edilen verilerle sınırlıdır.

8.5. Araştırmanın Varsayımları

Örneklekimizi oluşturan gruplarımızın araştırmamıza; uygulanan anket maddeleri kapsamında kendi hür iradeleri ve düşünceleri çerçevesinde, kendi hissettikleri ile karşılıklar verdikleri varsayılmıştır.

8.6. Araştırma Yöntem ve Modeli

Araştırmamız genel tarama modelindedir. Bu model yardımıyla araştırmamızın literatür kısmı oluşturulmuş ve uygulanan anket yardımıyla da örneklem grubumuzda yer alan öğretmen ve öğrencilerimizin öğretmenlerin kanaat notu verme kriterleri hakkında veri toplama adına görüşlerine başvurulmuştur. Tarama modeli araştırmalar geçmişte veya var olan bir durumu var olduğu durumuyla betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Araştırmaya konu olan eşya, olay ve olgular kendi koşulları çerçevesinde irdelenir.

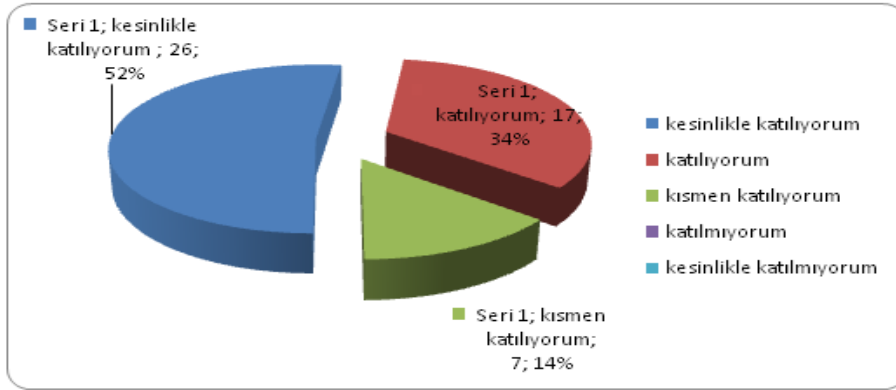
8.7. Veri Toplama Aracının Yapılandırılması ve Uygulanması

Araştırmanın veri toplama aracı; daha önce yapılan bazı araştırmalarda kullanılan, güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmış benzer çalışma ve veri toplama araçlarından yararlanılarak geliştirilmeye çalışılmıştır. Hedeflenen verilere ulaşabilme ve kapsam geçerliliği çalışması yapılmış, toplam 10 maddeli, likert türü derecelendirme formunda 5 seçenekli olarak hazırlanmıştır. Anketle örneklem grubu öğretmen ve öğrencilerin öğretmen kanaat notu ile ilgili görüşleri belirlenmiştir. Hazırlanan anket uzman görüşleriyle de desteklenmiştir. Elde edilen veriler ise, bilgisayar ortamında SPSS programı yardımıyla ve yüzdelik oranlar şeklinde değerlendirilmiştir.

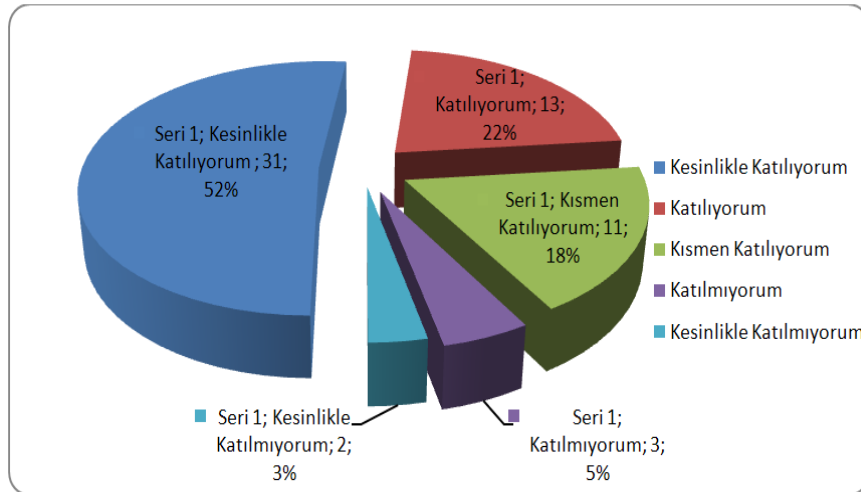

9. GRAFİKLER YARDIMIYLA ANKET ANALİZİ

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencinin ders başarısını göz önüne alır:

Öğretmen Yanıtları 1

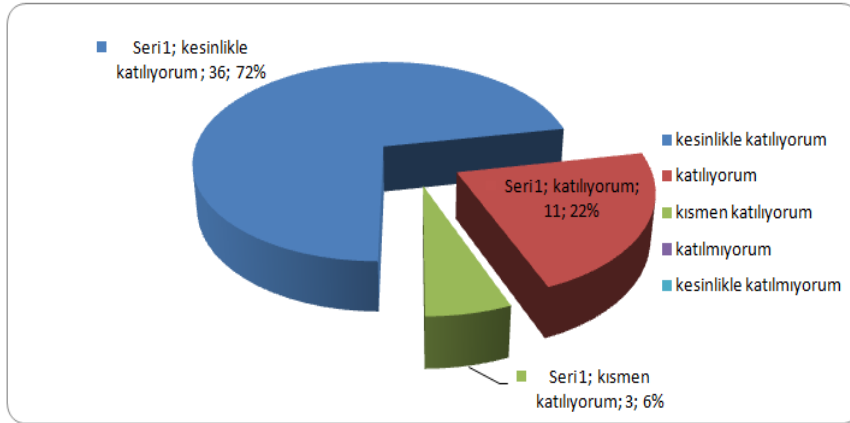

Öğrenci Yanıtları 1

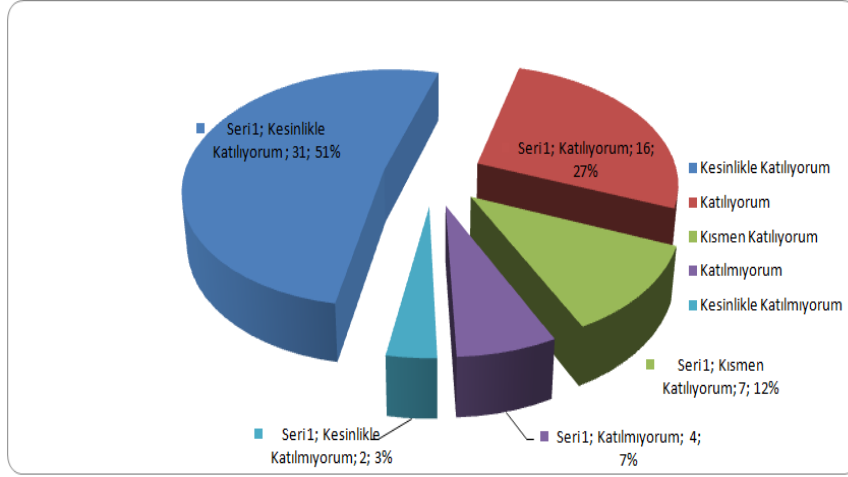

Yapılan anket sonuçları incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenler, %52 gibi büyük bir oranla, öğrencinin kanaat notunun oluşturulmasında öğrencinin ders notlarının etkili olduğuna kesinlikle katılmaktadırlar. Anket sonuçlarındaki dağılımın düzenli ve tutarlı olması da öğretmenler açısından ders notlarının, kanaat notu üzerindeki etkisinin varlığını açıkça ortaya koymaktadır. Öğrenciler üzerinde uygulanan anket sonuçları incelendiğinde; dağılım, öğrencilerin yaşları ve konuya uzaklıkları sebebi ile, daha düzensiz ve tutarsız olsa da sonuçlar, öğrencilerin, öğretmenleri ile aynı görüşte olduğunu göstermektedir. Analiz sonuçlarında rastlanan %3 oranındaki “Katılmıyorum” ve %5 oranındaki “Kesinlikle Katılmıyorum” görüşlerinin, öğrencilerin öğretmenlerle ilgili yanlış düşünceleri sonucunda ve ankete ilgisizlikleri sonucunda ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencinin ders içi ve ders dışı tutum ve davranışlarını göz önüne alır:

Öğretmen Yanıtları 2

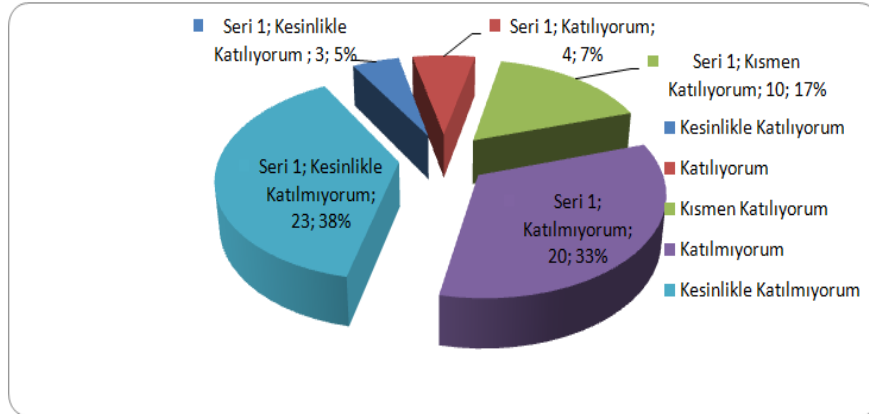
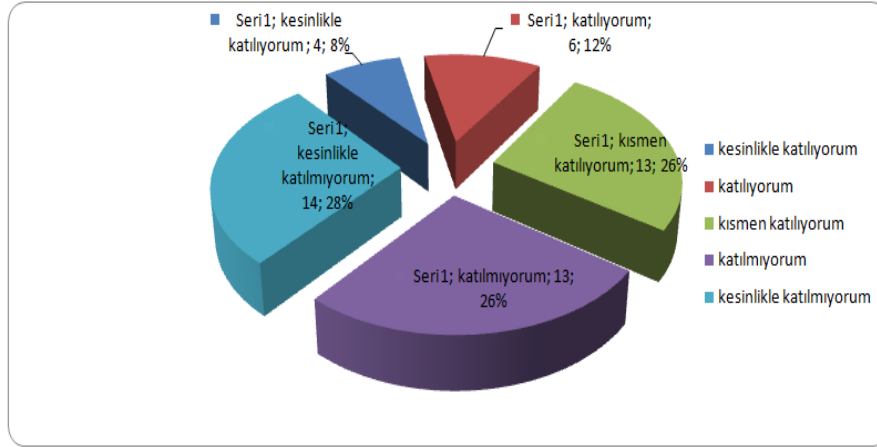
Öğrenci Yanıtları 2

Anket sonuçlarına bakıldığında görülmektedir ki öğretmenler, % 72 gibi ezici bir oranla, kanaat notu kullanırken öğrencilerin ders içi ve dışındaki tutum ve davranışlarını göz önünde bulundurmaktadırlar. Bu da bize öğretmenlerimizin kanaat notu kullanımını hakkındaki teorik bilgilerini pratiğe dökebileceklerini göstermektedir. Öğrenci anketlerinin analiz sonuçları da öğretmenlerimizin analiz sonuçları ile aynı doğrultudadır. Aradaki farkın öğrenci-öğretmen ilişkisinden ve kanaat notunun ne şekilde kullanılacağı ile ilgili bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu önemli bir rol oynar:

Öğretmen Yanıtları 3

Öğrenci Yanıtları 3

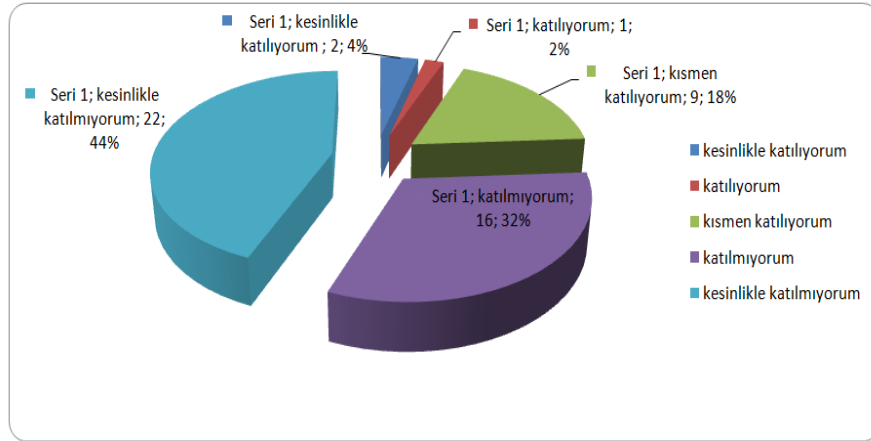
Grafikler incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenler açısından öğrencinin sosyo-ekonomik durumu pek göz önüne alınmak istenmemektedir. Fakat kısmen katılan grubun % 26 oranı

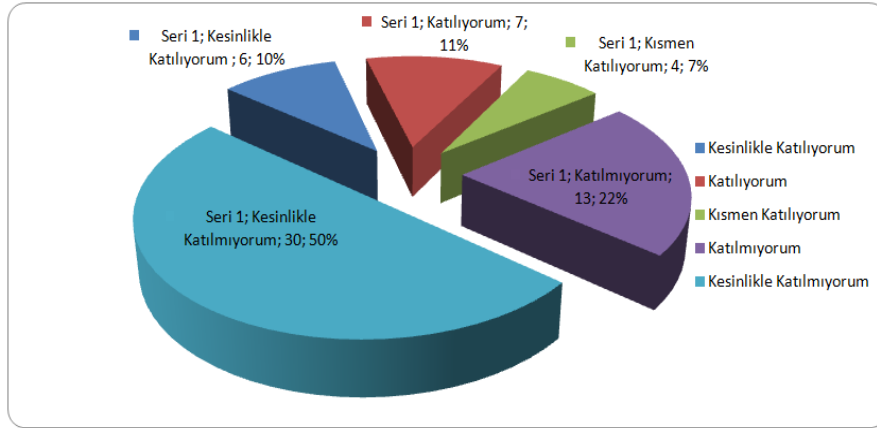

düşündürücüdür. Bu da bize özel durumlarda öğretmenlerin, öğrencilerinin sosyo-ekonomik durumunu göz önünde bulundurabilecekleri izlenimini vermektedir. Öğrenciler açısından bakıldığında ise durum çok da farklı değildir. Öğrenciler de öğretmenleri gibi sosyo-ekonomik durumun kanaat notu üzerinde etkili olmadığı görüşündedirler. Fark şuradadır ki öğrenciler sosyo-ekonomik durumun özel hallerde etkili olabileceğine öğretmenleri kadar inanmamaktadırlar.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencilerin cinsiyet farklılıklarını önemserler:

Öğretmen Yanıtları 4

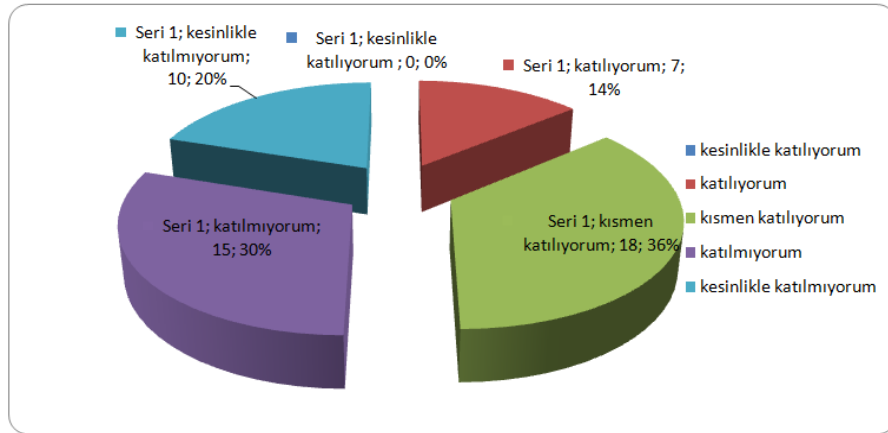

Öğrenci Yanıtları 4

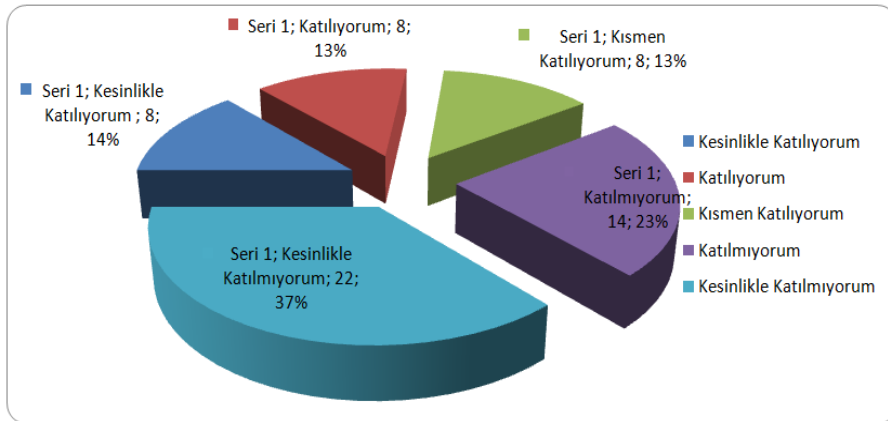
Öğretmenler açısından cinsiyetin kanaat notu kullanımı sırasında etken rol oynamadığı açıkça görülmektedir. Aynı şekilde öğrenciler açısından da cinsiyet kanaat notu kullanımında bir etken olmamaktadır. Öğrenciler ile öğretmenleri arasında oluşan farkın ise öğrencilerin, kanaat notu kullanımına öğretmenlerinden daha duygusal yaklaşımları ve kanaat notu kullanımı ile ilgili yanlış izlenimlerinin sebep olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencilerle okul dışındaki ortak paylaşımları (akraba-aile dostlukları vb.) gözetirler:

Öğretmen Yanıtları 5

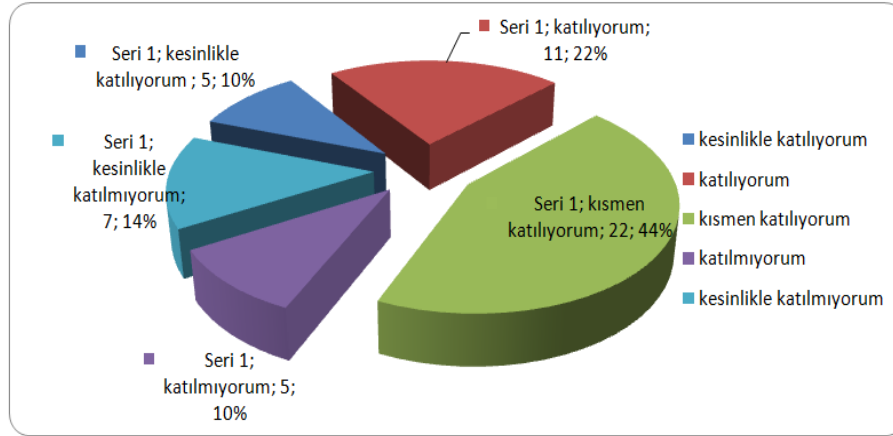
Öğrenci Yanıtları 5

Bu soru için verilen cevapların grafik üzerindeki yorumundan öğretmenlerin kesinlikle öğrencilerle okul dışında olan paylaşımlarından (özellikle aile dostlukları veya akraba ilişkileri gibi)

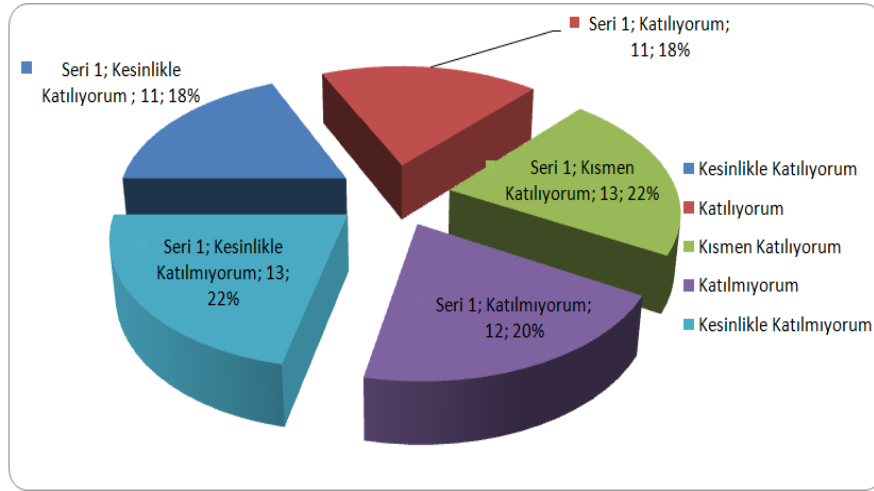

etkilenmedikleri görülmektedir. Öğrencilerin ise öğretmenleri ile tamamen farklı görüşte olduğu görülmektedir. Öğrencilere göre okul dışındaki paylaşımları, aile dostlukları veya akrabalık bağları öğretmenlerinden kanaat notu almalarında etkili olmaktadır. Bu görüş çok baskın olmasa da öğretmenlerinin görüşleri ile arasındaki fark açıkça görülmektedir.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencinin ailesinin, okul ile olan ilişkisini dikkate alır:

Öğretmen Yanıtları 6

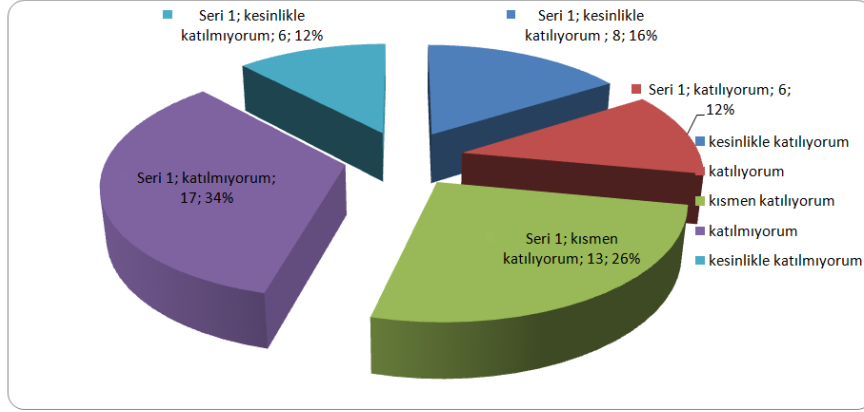

Öğrenci Yanıtları 6

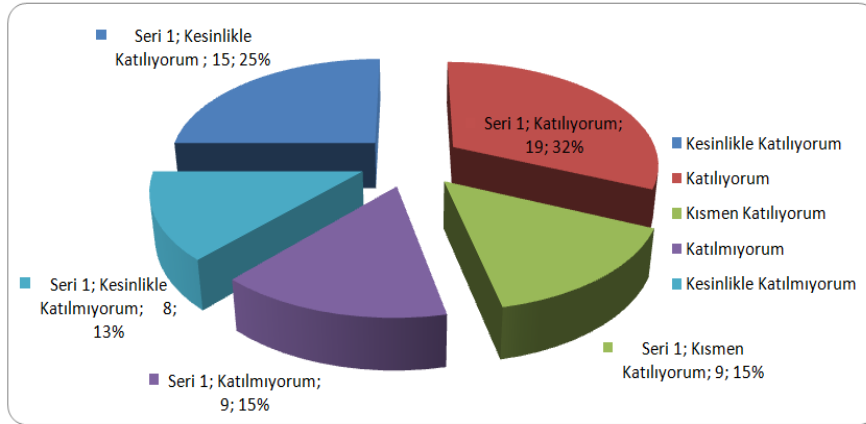
Öğretmenlerin verdikleri cevaplara bakıldığında ailelerin okul ile olan ilişkisinin kanaat notuna dolaylı yoldan etkide bulunduğunu göstermektedir. Bunu da öğretmenlerin bu görüşe kısmen katıldığından ve diğer cevapların oranının dengeli dağılımından çıkarmaktayız. Öğrencilerin ise konu hakkında düşüncelerinin belli bir noktada yoğunlaşmadığını görmekteyiz. Bu da bize öğrencilerin bu konu hakkında sağlıklı bir fikre sahip olmadıklarını ve duruma göre bir görüşe yaklaşabileceklerini göstermektedir.

Öğretmenler kanaat notunu, öğrencinin herhangi bir ders notunu yükseltmek amacı ile kullanır:

Öğretmen Yanıtları 7

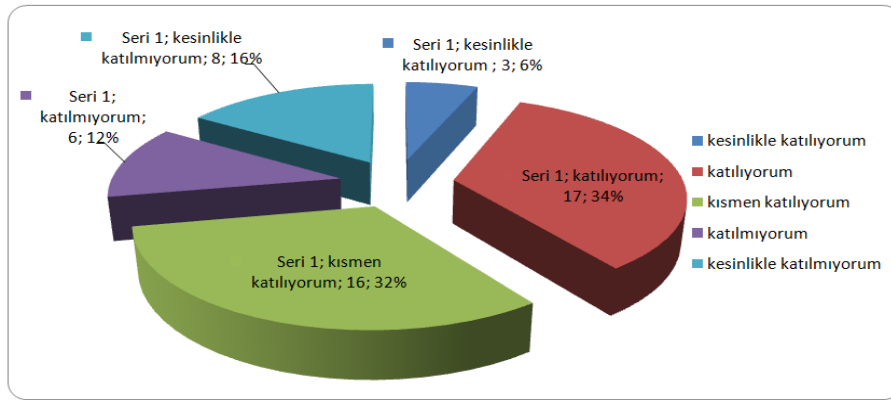
Öğrenci Yanıtları 7

Öğretmenlerin verdikleri cevaplardan öğretmenlerin kanaat notunu herhangi bir ders notunu yükseltmek için kullanmayı pek tercih etmedikleri çıkmaktadır. Fakat öğrenciler öğretmenleri ile

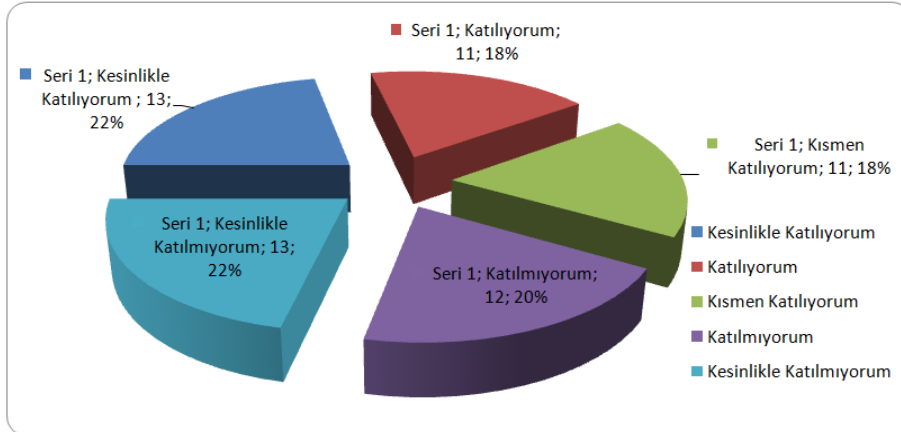

tamamen farklı görüştedirler. Öğrencilere göre öğretmenler kanaat notunu herhangi bir ders notunu yükseltmek için kullanmaktan kaçınmamaktadır.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencinin önceki yıllardaki ders başarısını göz önüne alır:

Öğretmen Yanıtları 8

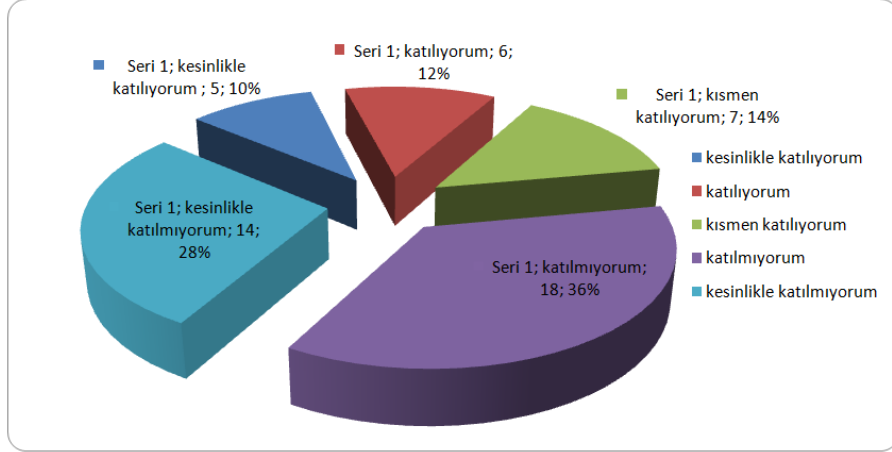

Öğrenci Yanıtları 8

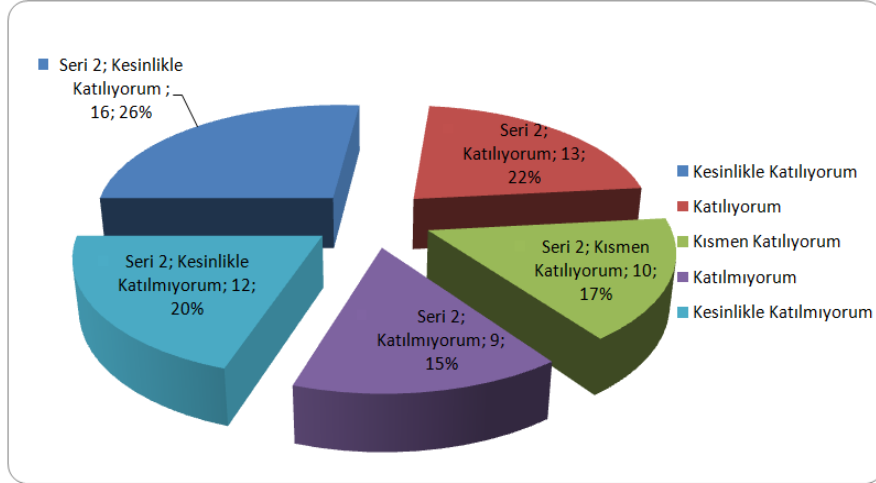
Anket sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin önceki yıllardaki ders başarısını dolaylı olarak göz önünde bulundukları görülmektedir. Fakat öğrencilerin aynı şeyi düşünmedikleri görülmektedir. Daha doğrusu öğrenciler bu konuda çok daha kararsızdırlar. Belli bir görüş üzerinde yoğunlaşmaları da bu sebeple mümkün olamamıştır.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, yanlı (ideolojik) yaklaşmaktadır:

Öğretmen Yanıtları 9

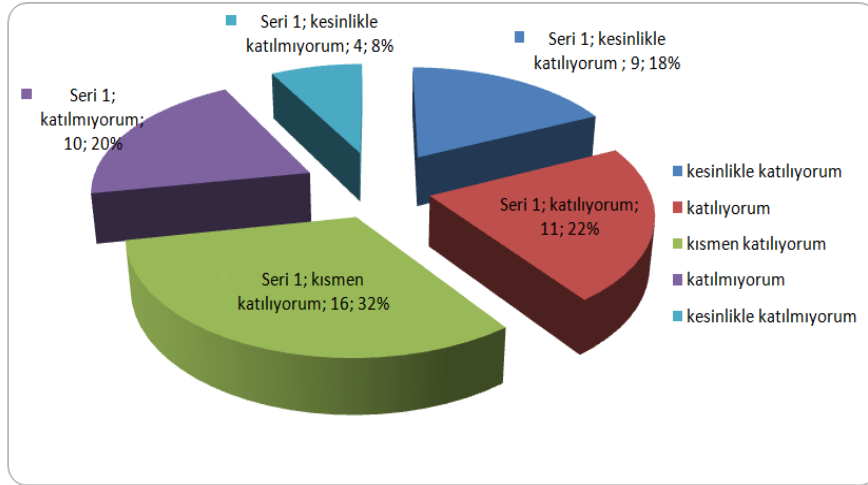

Öğrenci Yanıtları 9

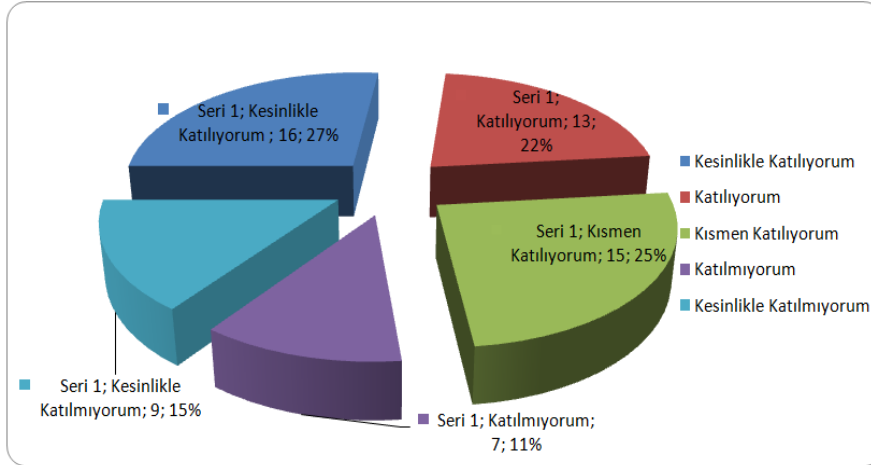
Günümüz Türkiye'sinde özellikle eğitimde asla karşılaşmak istemediğimiz bir olgudur ideolojik yaklaşımlar. Çünkü eğitim herkes için en temel haklardan birisidir, engellenemez ve bu anayasamızla da güvence altına alınmıştır. Öğretmenlerimize bu konuyla ilgili sorumuz yöneltildiğinde şaşırtıcı sonuçlar elde edilmiştir. Sonuçlara göre öğretmenlerimizin toplamda % 36 sı bir şekilde kanaat notu kullanırken yanlı olabildiklerini ifade etmektedir. Genelde ise %64 ile bu görüşe katılmadıklarını ve kanaat notunun yansız olarak kullanılması düşüncesini savunmuşlardır. Öğrencilere aynı soru yöneltildiğinde ise öğrencilerin bu konu hakkında da belli bir görüş üzerinde yoğunlaşamadıkları görülmektedir. Bu da öğrencilerin konuya uzaklıklarından kaynaklanmaktadır.

Öğretmenler kanaat notu kullanırken, öğrencilerin okuldaki sosyal aktivitelere katılımını göz önüne alır:

Öğretmen Yanıtları 10

Öğrenci Yanıtları 10

Öğretmenlerimize okul içi aktivitelerin kanaat notuna etkisi ile ilgili sorumuzu yönelttiğimizde çoğunluğu, aktivitelerin kanaat notu üzerinde etkili olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerimize aynı soruyu yönelttiğimizde ise aynı doğrultuda; yani aktivitelerin kanaat notu üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

10. SONUÇ

Kanaat notu, öğretmenlerimize öğrencilerin ders notu üzerine belli bir oranda etki yaparak öğrencinin gerçek performansını öğrencinin ders notuna yansıtmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda uygulanan ve geride grafikler yardımıyla sonuçları incelenen anketimizden belli konuların kanaat notu üzerinde daha belirgin şekilde etkili olduğu görülmektedir.

Öncelikle öğrencinin dönem içerisindeki ders başarısı hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından kanaat notu üzerine etkili olmaktadır ve göz önünde bulundurulmalıdır. Teorik bilgi de bize aynı şeyi söylemektedir. Öğrencinin dönem içerisindeki performansı elbette ki kanaat notuna direk olarak etkide bulunacaktır. Bunun yanında sadece ders başarısı değil öğrencinin dönem içerisindeki tutum ve davranışları da kanaat notu üzerinde açıkça etkili olmaktadır. Bunu da yine gösterecek olan göstergelerden birisi okul içi aktivitelerde öğrencinin rol alıp almamasıdır. Öğretmenlerimiz öğrencilerinin herhangi bir sebeple gerçek performanslarını ders notlarına yansıtamadıklarını düşündüklerinde de ders notlarına kanaat notu ile etki edebilirler ve bu doğru bir yaklaşım olur. Bu görüşe ulaşabilmelerinde elbette öğrencinin geçen senelerde gösterdiği performansın da etkisi vardır.

Diğer taraftan öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, cinsiyeti, ideolojik görüşü gibi olgular asla bir öğretmenin kanaat notuna yansımaması gerekir. Bu hem meslek etiğine, hem de ahlaki yapıya uygun bir davranış tipi değildir ve öğretmenlerimizin bu konulara özellikle özen göstermeleri gerekir. Bir başka yapılmaması gereken

davranış da öğrenci ile olan akrabalık veya aile dostluğu gibi bağların öğrencinin notuna iyi veya kötü yönde yansıtılmasıdır.

Kısacası kanaat notunun öğrencinin gerçek performansının ders notlarına daha sağlıklı şekilde yansıtılmasında kullanılan bir araç olduğu unutulmamalı ve adaleti bozucu haksız tutum ve davranışlardan kanaat notu kullanılırken mümkün mertebe uzak durulmalıdır.

Değerlendirmenin Verimliliğinin Artması İçin;

Öğrencinin öğrenmesinin ve gelişiminin boyutunu ve doğasını belirleyen bir süreç olan değerlendirme verimliliği aşağıdaki ilkeler dikkate alınır artacaktır:

1. Neyin değerlendirileceği açıkça belirlenmelidir.
2. Değerlendirme süreci, ölçülmek istenilen karakteristiğe veya davranışa göre seçilmelidir.
3. Kapsamlı bir değerlendirme için birden fazla yöntem birleştirilerek kullanılmalıdır.
4. Değerlendirme metodunun uygun ve doğru kullanımı, kullanılan metodun sınırlarını bilmeyi gerektirir.
5. Değerlendirme bir son değil, sona ulaşmak için bir araçtır.

Sonuç olarak, gerekleri yerine getirilerek yapılan ölçme ve değerlendirme, eğitimde kaliteyi arttıracak, öğretmen ve yönetim için karar vermeyi kolaylaştıracak, öğrenciyi öğrenme konusunda motive edecek, aileleri bilgilendirecek bir süreç ve araçlar bütünü olacaktır. Bilgi çağı olan 21. yüzyılda dünya milletleri ayakta kalabilmek için eğitime büyük yatırımlar yapacaklardır; çünkü bu bilgi çağında bilgi üretimi yalnızca, verilecek olan kaliteli eğitim ile sağlanabilir. Yapılan her eğitim faaliyetinin belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının kontrol edilmesi, eğitim sisteminin sağlıklı yapısını korumak için ön koşul niteliğindedir. İşte bu sırada ölçme ve değerlendirme önem taşımaktadır. Eğitimde birtakım ölçmelerin yapılması esastır. Ölçmelerin yapıldığı bir eğitim faaliyetini, değerlendirme takip eder.

Ölçülmesi ve değerlendirilmesi yapılmayan bir eğitim-öğretim faaliyetinin yararlı olduğunu iddia edemeyiz.

Yoğun araştırma sonucu hazırladığım bu çalışmamda, eğitimde ölçme ve değerlendirme kavramı içinde yer alan ve değerlendirme boyutunu büyük ölçüde etkileyen kanaat notu kavramı üzerinde durdum ve bu konu hakkında gerekli olan tüm araştırma sonuçlarına yer verdim. Yararlı bir çalışma olduğu kanısındayım.

KAYNAKÇA

- 1.Alkan, Cevat (1997)., Eğitim Teknolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara.
- 2.BLOOM, B.S., J.T. Hastings and G.F. Maduas. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: Mc Gravv Hill Book Co. 1971
- 3.Ertürk, S. (1982). **Eğitimde “Program” Geliştirme.** Ankara: Meteksan Yayınları.
- 4.Hasan BACANLI, Değerlendirmenin Tanımı, Nobel Yayıncılık, 2005 Ankara
- 5.Haberin Devamı: <http://www.rehberim.net/forum/odev-kaynaklari-491/779677-okul-oncesi-egitimde-bilgisayar-destekli-egitim.html#ixzz1iQ3JSCMV>
- 6.İşman; A., (2006).Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Ankara: Pegema Yay.
- 7.Kaptan,S.,(1981), ”Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri”, Rehber Dağıtım, Ankara.
- 8.Linn, R. L., & Gronlund N. E., (1995), “Measurement And Assessment in Teaching”, (7th edition), Upper Saddle River: Printice – Hall Inc.
- 9.Mürüvvet BİLEN, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Anı Yayıncılık, 2002 Ankara
- 10.Melek ÖZTÜRK, Ölçme ve Değerlendirme, Lisans Yayıncılık, 2005 Ankara
- 11.Oğuzkan, A. F., (1981), “Eğitim Terimleri Sözlüğü”, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, AÜ Basımevi.
- 12.Özçelik, D, A., Ölçme ve Değerlendirme,ÖSYM Yayınları,Ankara,1998.
- 13.Özcan DEMİREL, Plan ve Değerlendirme, Pegema Yayıncılık, 2003 Ankara
- 14.Özguven, İ. Ethem. Psikolojik Testler. Yeni Doğu Matbaası, Ankara, 1994

KAÜ İİBF DERGİSİ * CİLT: 3 * SAYI: 4 * YIL: 2012
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ, İKTİSADİ ve İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ
KAFKAS UNIVERSITY, JOURNAL OF ECONOMICS and ADMINISTRATIVE SCIENCES FACULTY
<http://iibfdergi.kafkas.edu.tr/>

15.Şeref Tan, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme KPSS El Kitabı, Pegema Akademi, 2009 Ankara

16.Turgut, M. Fuat, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Saydam Matbaacılık, Ankara, 1993

17.Turgut, Mehmet. Fuat. (1984). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları**. Saydam Matbaacılık, Ankara, 1984.

KAÜ İİBF DERGİSİ * CİLT: 3 * SAYI: 4 * YIL: 2012
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ, İKTİSADİ ve İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ
KAFKAS UNIVERSITY, JOURNAL OF ECONOMICS and ADMINISTRATIVE SCIENCES FACULTY
<http://iibfdergi.kafkas.edu.tr/>